

Besluiten genomen door de generale synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland in de 4^e vergaderweek, 19-22 april 2022.

A. Artikelen van de kerkorde

Artikel 3

De synode besloot:

1. In het reglement op de kerkvisitatie onder III een vraag op te nemen over het toezicht dat de kerkenraad houdt op eventuele gemeenteleden die de bevoegdheid hebben een stichtelijk woord te spreken:
'Zijn er in de gemeente broeders die toestemming hebben gekregen om een stichtelijk woord te spreken conform art. 3 K.O., lid 1? Hoe gaat de kerkenraad om met de verantwoordelijkheid voor hun dienst?';
2. een aantal aanvullende bepalingen op te nemen als art. 3 K.O., lid 2:
 - 'wanneer een classis een aanvraag krijgt voor toestemming voor het spreken van een stichtelijk woord, zal de classis zich ervan vergewissen dat er daadwerkelijk sprake is van een nood der kerken;
 - wanneer de classis besluit toestemming te geven voor het spreken van een stichtelijk woord, wijst de classis een predikant aan om de betrokkene te begeleiden;
 - tot die begeleiding behoort ook het zoeken naar mogelijkheden voor verdere vorming en opleiding;
 - de bevoegdheid tot het spreken van een stichtelijk woord wordt verleend voor de periode van drie jaar. Daarna is verlenging mogelijk, met telkens eenzelfde periode;
 - voor het aanvragen van verlenging van de bevoegdheid is een positief getuigenis nodig van de kerkenraad van de betrokkene over zijn leer en leven en functioneren in de gemeente, en een positief getuigenis van de predikant die door de classis als begeleider is aangewezen, waarbij deze ook meeweegt of er voldoende voortgang is aangetoond in vorming en opleiding.';

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

Artikel 4 en 16 (Evangelist)

De synode besloot:

1. uit te spreken:
 - dat de evangelist een ambt draagt, namelijk dat van dienaar van het Woord;
 - dat de evangelist onderscheiden is van de predikant in primaire taak en arbeidsveld, omdat hij allereerst werkt aan de stichting en opbouw van de gemeente en de predikant aan de voortgang van de gemeente;
 - dat het wenselijk is om rechten en plichten van alle dienaren van het Woord zoveel mogelijk overeen te laten komen voor zover dit passend is bij hun onderscheiden bediening, zowel wat betreft beloning als wat betreft opleiding, weg van beroepbaarstelling en bevoegdheden;
2. de commissie uitvoering ambtsvisie de opdracht te geven in samenwerking met deputaten kerkorde en kerkrecht:

- in overleg met deputaten evangelisatie, curatorium en TUA te onderzoeken of het wenselijk is de weg van aanneming, examinering en beroepbaarstelling via een landelijke weg (curatorium) te laten plaatsvinden en op welke wijze dit mogelijk zou zijn;
 - met deputaten evangelisatie en TUA in overleg te treden over de invulling van een programma met de omvang van één jaar studielast aan de TUA, alsmede over de mogelijkheden om deze studie te volgen naast het werk van evangelist;
 - na te gaan of er nog verdere knelpunten zijn met betrekking tot de positie van de evangelist in de kerken en zo ja, voorstellen te ontwikkelen om deze te ondervangen;
 - het Dienstenbureau opdracht te geven een regeling te treffen voor een arbeidscontract vergelijkbaar met de traktementsregeling voor predikanten, voor evangelisten die conform art. 4 lid 6h. een aanvullende academische opleiding hebben afgerond;
 - in samenwerking met ObenA en/of partners zendingsgemeenten na te gaan of zendingsgemeenten aanvullende steun nodig hebben vanwege de nieuwe beloningsregeling en zo ja hier een voorstel voor een regeling voor te ontwikkelen;
 - in dit verband ook na te gaan wat de nieuwe positiebepaling van de evangelist betekent voor de bestaande evangelisten;
3. de artikelen 4 en 16 van de kerkorde in afwachting van de uitkomsten van de voorgenomen bezinning (op de vraag of het wenselijk is de weg van aanneming, examinering en beroepbaarstelling via het curatorium te laten plaatsvinden) voorlopig alvast als volgt te wijzigen:
- 'Art. 4 lid 6a. deze evangelist wordt na verkiezing door de gemeente beroepen door de kerkenraad die verantwoordelijk is voor het werk ten dienste van de zendingsgemeente (verder: de zendingsgemeente). De aanstelling geschiedt in een dienstverband volgens de regeling kerkelijk werkers van het Dienstenbureau.
- Art. 4 lid 6b. beroeping en bevestiging van deze evangelist vinden plaats nadat op de classis gebleken is:
- a. dat hij vol is van geloof en van de Heilige Geest en zich geroepen weet tot het werk van een evangelist.
 - b. dat hij de gave heeft ontvangen van het inzicht in de Heilige Schrift;
 - c. dat hij inzicht heeft in de leer van de kerken in aansluiting aan de belijdenisgeschriften;
 - d. dat hij bekwaamheid heeft om Gods Woord te verkondigen;
 - e. dat hij inzicht heeft in de beginselen van de kerkregering en de kennis van de kerkorde;
- Art. 4 lid 6c. om te kunnen worden beroepen als evangelist naar artikel 4 K.O. is minimaal een afgeronde hbo-opleiding theologie noodzakelijk.
- Art. 4 lid 6d. het onderzoek om beroepbaar gesteld te mogen worden als evangelist op de classis (zie lid b) kan door de kandidaat-evangelist aangevraagd worden bij de classis waaronder zijn gemeente ressorteert, onder overlegging van een positief attest van zijn kerkenraad en bewijs van de voltooide theologische opleiding. Het onderzoek op de classis vindt plaats naar analogie van het bepaalde in art. 4 lid 3a K.O., in aanwezigheid van deputaten art. 49 K.O. Als de classis een verklaring van beroepbaarstelling als evangelist heeft afgegeven, kan een zendingsgemeente overgaan tot beroepen van de kandidaat-evangelist. Tot die tijd ontvangt de kandidaat-evangelist gedurende twee jaar de bevoegdheid om onder toezicht van een kerkenraad voor te gaan in diensten in zendingsgemeenten. Ook krijgt hij begeleiding van een predikant of ervaren evangelist toegewezen. Wanneer er na twee jaar geen beroep is uitgebracht beslist de classis over eventuele verlenging van de preekbevoegdheid.

Art. 4 lid 6e. Na verkiezing en beroeping door een zendingsgemeente volgt een toelatend onderzoek op de classis waaronder de zendingsgemeente ressorteert die de evangelist beriep. Voor dit onderzoek is een positief getuigenis nodig van de predikant die de kandidaat-evangelist gedurende de tijd voor het beroep begeleidde of van de kerkenraden onder wier opzicht hij tijdens die periode werk verricht heeft, het overleggen van de beroepsbrief en verklaring van aanneming, alsmede het bewijs van de afgeronde theologische studie en verkregen beroepbaarstelling. Tijdens dit toelatend examen, waarbij opnieuw deputaten art. 49 K.O. aanwezig zijn, wordt nogmaals onderzoek gedaan naar leer en leven en naar bekwaamheid tot het ambt. Na positieve uitslag van dit onderzoek kan de kerkenraad overgaan tot de bevestiging van de evangelist. De kerkenraad voegt de verklaring van bevoegdheid van de classis bij de aanstellingsbrief (2010).

Art. 4 lid 6f. de evangelist ontvangt bij zijn bevestiging in een zendingsgemeente de bevoegdheid om Woord en sacramenten te bedienen in alle zendingsgemeenten.

Art. 4 lid 6g. na bevestiging van de evangelist zal een aanvullende academische vorming aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn plaatsvinden. De kerkenraad die de evangelist beroept, beslist op welke termijn deze opleiding zal zijn afgerond. Dit geschiedt in overleg met de classis, bij de indiensttreding.

Art. 4 lid 6h. de evangelist ontvangt na afronding van de aanvullende academische vorming de bevoegdheid om Woord en sacramenten te bedienen in alle gemeenten. Ook zal zijn dienstverband volgens de regeling kerkelijk werkers omgezet worden in een dienstverband vergelijkbaar met de regelingen voor predikanten. Beroepbaar blijft hij alleen in zendingsgemeenten.

Art. 4 lid 6i. nadat het dienstverband van de evangelist beëindigd wordt, behoudt hij gedurende drie jaar het recht om Woord en sacramenten te bedienen. Wanneer hij tijdens die periode geen nieuw beroep heeft ontvangen en aangenomen, zal de classis, gehoord het advies van deputaten naar art. 49 K.O., het besluit nemen titel en bevoegdheden verbonden aan het ambt van evangelist in te trekken.

Art. 4 lid 6j. een evangelist naar artikel 4 K.O. kan zijn dienstverband beëindigen na goedkeuring van de kerkenraad en de classis.

Art. 4 lid 6k. een evangelist naar artikel 4 K.O. kan beroepen worden naar een andere zendingsgemeente. Na aanneming van dat beroep is goedkeuring van de classis nodig.'

'Art. 16 De taak van de dienaren des Woords

Tot de taak van predikanten behoort dat zij in de gebeden en in de bediening van het Woord en de sacramenten volharden, dat zij als goede herders zorg en verantwoordelijkheid dragen voor hun mede-ambtsdragers en voor de hele gemeente, tucht oefenen met de ouderlingen en zich ervoor inspannen dat alles betamelijk en in goede orde geschiedt.

Tot de taak van de evangelisten behoort daarnaast dat zij zich als pionier en opbouwwerker inzetten voor het stichten en opbouwen van zendingsgemeenten.';

4. als bijlage 59 K.O. toe te voegen: Modellen voor attesten ten behoeve van vertrekkende evangelisten conform de tekst van § 2.14.3 van het rapport van deputaten kerkorde en kerkrecht;
5. deputaten kerkorde en kerkrecht in overleg met deputaten evangelisatie onderzoek te laten doen naar de vraag, wanneer er sprake is van een 'zendingsgemeente';

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

Artikel 6

De synode besloot:

1. kerkenraden en classes op te roepen een zuiver gebruik te maken van artikel 6 K.O., namelijk voor die werkgebieden die buiten het directe domein van de kerken vallen;
2. deputaten kerkorde en kerkrecht de opdracht te geven voorstellen te ontwikkelen om werkerreinen die momenteel naar onzuiver gebruik onder artikel 6 zijn ondergebracht op andere, juiste wijze in de kerkorde onder te brengen;

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

Artikel 70 (Huwelijksbepalingen)

De synode besloot:

1. het geregistreerd partnerschap (g.p.) niet te erkennen als huwelijk in de zin van art. 70 lid 1a K.O.;
2. uit te spreken dat een g.p. niet kerkelijk bevestigd kan worden;
3. de kerken op te roepen in prediking, catechese en pastoraat de unieke betekenis van het christelijk huwelijk duidelijk te blijven maken;
4. de kerken op te roepen er bij een stel dat een g.p. is aangegaan of overweegt aan te gaan op aan te dringen om een huwelijk te sluiten, zodat kerkelijke bevestiging kan plaatsvinden;
5. de studiegcommissie die is ingesteld n.a.v. de instructie van de particuliere synode van het Noorden inzake art. 70 lid 4 K.O. en die zich zal bezinnen op de vragen rond huwelijk en echtscheiding de opdracht te geven hierin ook de vraag te betrekken hoe om te gaan is met de ontbinding van een g.p.;
6. deze studiegcommissie eveneens onderzoek te laten doen naar de vraag wat eventuele consequenties van een g.p. zijn voor deelname aan het kerkelijk leven (geloofsbelijdenis, doop, avondmaal, ambtsbediening, het vragen om een zegen over het g.p. in een zondagse eredienst, etc.) en de kerken te dienen met een handreiking hiervoor;
7. de studiegcommissie als bedoeld in het besluit n.a.v. bovengenoemde instructie opdracht te geven de voorgestelde nota's betreffende kerkelijke huwelijksbevestiging en huwelijks catechese te herzien in het licht van a. de besluitvorming inzake het geregistreerd partnerschap en de onderbouwing daarvan in de rapporten, en b. de resultaten van het onderzoek naar art. 70 K.O.;
8. deze studiegcommissie opdracht te geven deze herziene nota's voor te leggen aan de generale synode van 2024.
9. deputaten contact met de overheid de opdracht te geven met de overheid het gesprek aan te gaan over art. 1:68 BW in relatie tot de door de overheid beoogde gelijkwaardigheid tussen huwelijk en g.p. en hiervan verslag te doen aan de generale synode van 2024.

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

E. Uitspraken inzake revisieverzoeken

Revisieverzoeken inzake vrouw en ambt

De generale synode

heeft kennisgenomen van

1. de instructie van de particuliere synode van het Westen waarin de generale synode wordt gevraagd om te beoordelen of de argumentatie in de oorspronkelijke instructie van Gouda met betrekking tot 'letter en geest' in algemeen bijbels-theologische zin valide is, en zo ja, of toepassing daarvan op de thematiek van vrouw en ambt ook de openstelling van de ambten voor vrouwen impliceert en dus de bepaling uit 1998 dat de ambten voor vrouwen gesloten zijn, opgeheven zou moeten worden;
2. de instructie van de particuliere synode van het Oosten waarin de generale synode onder andere wordt verzocht te onderzoeken op welke wijze de houdbaarheid en/of eventuele noodzaak tot aanvulling dan wel bijstelling van het besluit van 1998 het beste kan worden getoetst, en die toetsing vervolgens ook daadwerkelijk te doen uitvoeren, en waarin tevens de generale synode wordt verzocht zich te bezinnen op de vraag of en zo ja, hoe er aanwijzingen kunnen worden gegeven aan christelijk-gereformeerde predikanten (al of niet in bijzondere arbeid) die bevoegdheid hebben om voor te gaan in kerkverbanden die de vrouw in het ambt kennen;
3. de rapporten van de door haar ingestelde commissie (inclusief de verslagen van gevoerde gesprekken met vier zusters, met vier kerkenraden en met dr. B. Loonstra), uitlopend op een meerderheids- en minderheidsvoorstel;
4. het rapport van de commissie kerk-zijn;
5. de notitie van deputaten kerkorde en kerkrecht over 'De kerk, het kerkverband en het aanvaarden van de geloofsbrieven';

heeft de bespreking ter vergadering gehoord;

[A. Kerk-zijn]

overweegt

1. dat de commissie kerk-zijn op fundamentele wijze ingaat op de vragen wat het betekent om kerk te zijn, wat de verhouding is tussen plaatselijke kerk en kerkverband en wat de betekenis is van het presbyteriaal-synodale stelsel van kerkregering zoals dat binnen de Christelijke Gereformeerde kerken functioneert;
2. dat het rapport van de commissie kerk-zijn de huidige kerkelijke situatie typeert als een impasse, die voortkomt uit verwijdering en vervreemding, maar ten diepste een geestelijk probleem is;
3. dat het rapport van de commissie kerk-zijn aangeeft dat de zelfstandigheid van de plaatselijke gemeente evenzeer wezenlijk is als het gezamenlijk zoeken van de weg van Christus, omdat we als kerken aan elkaar gegeven zijn;
4. dat het rapport van de commissie kerk-zijn aangeeft dat binnen het presbyteriaal-synodale stelsel van kerkregering de plaatselijke kerken vrijwillig een deel van hun vrijheid en zelfstandigheid inleveren, in een geest van vertrouwen en in het besef dat ze de wijsheid en het inzicht van andere gemeenten vaak hard nodig hebben, waarbij de zelfstandigheid van de plaatselijke gemeente en de vrijwillige binding aan de besluiten van de meerdere vergaderingen samengaan;
5. dat samenwerkingsgemeenten zijn ontstaan in antwoord op oproepen daartoe vanuit de synode en dat het begrijpelijk is dat bij de groei van plaatselijke en het uitblijven van landelijke integratie het divergeren van besluiten van kerkverbanden (onder andere inzake vrouwelijke ambtsdragers) in toenemende mate wringt;

is van oordeel

1. dat het rapport van de commissie kerk-zijn de oorzaken van onderlinge verwijdering en vervreemding terecht peilt als primair een gezamenlijk, geestelijk probleem;

2. dat in de huidige situatie allereerst gezamenlijke verootmoediging nodig is, omdat we gezamenlijk schuld hebben aan het gebrek aan vertrouwen en gegroeide verwijdering;
3. dat samen kerk-zijn, zoals de commissie kerk-zijn terecht signaleert, vraagt om een geestelijke houding van zowel kerkenraden als meerdere vergaderingen en dat onze manier van kerk-zijn, die teruggaat op principes die het wezen van de kerk raken, vraagt dat we de gezamenlijkheid niet loslaten;
4. dat gemeenten die besluiten en uitspraken van meerdere vergaderingen naast zich neerleggen en tegelijk stellen dat ze van harte onderdeel willen blijven uitmaken van de Christelijke Gereformeerde Kerken iets onmogelijks uitspreken, dat dit gezien moet worden als het opzeggen van vertrouwen in de wijze waarop we als kerken gezamenlijk de wil van de Heere zoeken en als in strijd met de belofte zich te voegen naar besluiten van meerdere vergaderingen, en dat in een dergelijke situatie het onontkoombaar is om te spreken over zonde en de noodzaak van vermaning en bekering;
5. dat de dilemma's van samenwerkingsgemeenten rondom divergerende besluiten van kerkverbanden onze gezamenlijke moeite is en dat onverschilligheid over elkaars moeiten het onderlinge vertrouwen ondermijnt;
6. dat zowel een oplossing waarbij gemeenten zich zouden verwijderen uit het kerkverband als een oplossing waarbij we elkaar meer en meer loslaten op punten die naar de overtuiging van de kerken principieel liggen, neerkomen op het aanvaarden van geestelijke verwijdering en het relativeren van de gezamenlijke belijdenis en daarom geen werkelijke oplossing zijn;
7. dat de huidige situatie een indringend geestelijk gesprek noodzakelijk maakt over datgene wat de commissie kerk-zijn op tafel heeft gelegd;

besluit

1. de kerken op te roepen tot verootmoediging voor de gezamenlijke schuld aan het gebrek aan vertrouwen en gegroeide verwijdering;
2. de kerken op te roepen tot onderling geestelijk gesprek op plaatselijk en classicaal niveau over onze gezamenlijke verhouding tot God, het belijden van de kerk en de prediking;
3. uit te spreken dat kerkelijke eenheid zich nooit verdraagt met plaatselijk voorbijgaan aan landelijke besluiten, eerder genomen met een beroep op Schrift en belijdenis, en waaraan men zich middels een ja-woord verbond, dat dit kerkrechtelijk onjuist en daarom af te keuren is, en het onderlinge vertrouwen ernstig schaadt;
4. daarom omwille van de eenheid in het kerkverband een dringend appel te doen op de kerken (ook samenwerkingsgemeenten) zich te houden aan de synodale besluiten en bij ongevoeligheid hiervoor of voortgaand afwijken classicaal te vermanen;
5. uit te spreken dat kerkelijke eenheid zich ook nooit verdraagt met onverschilligheid over elkaars moeiten, en dat een dergelijke houding evenzeer aanleiding moet zijn voor onderling vermaan;
6. een taakgroep in te stellen die het genoemde onderlinge gesprek op verschillende niveaus stimuleert, onder andere door het rapport van de commissie kerk-zijn beschikbaar te maken en handvatten te bieden voor een goede bespreking;

[B. Vrouw en ambt]

overweegt

1. dat het rapport van de commissie gelezen moet worden in samenhang met de eerdere rapporten over de plaats van de vrouw in de gemeente van de synoden van 1998 en 2001;
2. dat de commissie gekozen heeft voor een inhoudelijke behandeling van de vragen die aan de orde zijn, zich realiserend dat er buiten en binnen de CGK verschillende opvattingen zijn over het thema 'vrouw en ambt';

3. dat de commissie het oordeel van de particuliere synode van het Oosten 'dat op dit punt niet tot een eventueel legitiem verschillende opvatting binnen de gereformeerde hermeneutiek besloten kan worden zonder een inhoudelijke bezinning daarop en een gemeenschappelijk akkoord' overneemt;

overweegt voorts

1. dat er in de Schrift twee lijnen naast elkaar staan, die beide teruggaan op de schepping en doorlopen in het Oude en Nieuwe Testament: (a) de principiële gelijkwaardigheid van man en vrouw; (b) een eigen positie van man en vrouw;
2. dat er in de begintijd van de christelijke gemeenten nog geen vastomlijnde 'ambten' waren, zoals wij die kennen, en dat we er daarom voor moeten waken om onze vragen in te lezen in het Nieuwe Testament;
3. dat er in de begintijd van de kerk sprake is geweest van een zekere overlap tussen het fenomeen van profetie en wat later de ambten zijn gaan heten, maar dat deze niet samenvallen;
4. dat het feit dat Paulus vrouwen niet toestaat onderwijs te geven in de samenkomst van de gemeente of de man te overheersen (1 Tim. 2:11-14), past bij de doorgaande lijn in de Schriften en dat de 'zwijgtteksten' dus geen zwerfsteen vormen;
5. dat het rapport van de commissie de exegetische onderbouwing van het meerderheidsrapport 'vrouw en ambt' uit 1998 op diverse punten wijzigt, nuanceert of versterkt;
6. dat de meerderheid van de commissie geen ruimte ziet voor openstelling van alle ambten voor de vrouw, omdat de eigen positie van man en vrouw in de gemeente daarmee de facto verdwijnt;
7. dat de benadering in de instructie van de kerkenraad van Gouda (breder uitgewerkt in het boek van dr. B. Loonstra, Meedenken met Paulus) volgens de meerderheid van de commissie elementen bevat die grote vragen oproepen, zoals de gedachte dat een gebod de christelijke vrijheid beperkt als het bij gelovige mensen niet geïnternaliseerd kan worden; dat ook nieuwtestamentische voorschriften die geschreven zijn vanuit de nieuwe werkelijkheid in Christus, kunnen vallen onder dezelfde categorie 'letter' als de wet vóór de komst van Christus; dat in de toepassing voor het heden de cultuur een grote, bijna normatieve plaats krijgt;
8. dat de minderheid van de commissie van oordeel is dat de fundamentele vrijheid van de gemeente betekent dat zij niet meer gebonden is aan de letter van de wet – niet alleen van de oudtestamentische voorschriften, maar dat überhaupt het christelijke leven geen leven onder voorschriften is;

is van oordeel

1. dat in de Schriften sprake is van een principiële gelijkwaardigheid van man en vrouw voor Gods aangezicht;
2. dat er daarnaast een doorgaande lijn in de Schriften is dat man en vrouw in de gemeente een eigen positie hebben;
3. dat vrouwen in het Nieuwe Testament op allerlei manieren dienstbaar zijn in de opbouw van de gemeente, en dat het van groot belang is dat de kerken bevorderen wat de synode van 2001 ten aanzien daarvan heeft uitgesproken, namelijk om voor de vervulling van niet-ambtelijke diensten (meer) ruimte te geven aan zusters van de gemeente die daartoe gaven hebben ontvangen;
4. dat het Nieuwe Testament ook in de nieuwe heilswerkelijkheid in Christus aan man en vrouw een eigen plaats geeft in het huwelijk en binnen de christelijke gemeente, zoals blijkt uit het spreken over de man als hoofd en het beroep op het onderscheid tussen man en vrouw inzake spreken in de gemeente en overheersen;

5. dat Paulus' motivering van het zwijggebod (met name in 1 Timotheüs 2) duidelijk maakt dat het bij de positie van man en vrouw in de gemeente niet gaat om een louter contextuele aanwijzing of toepassing, maar om een fundamentele orde die Paulus terug ziet gaan op de schepping;
6. dat het principiële punt bij de eigen positie van man en vrouw in de gemeente ligt bij het onderwijzen in de samenkomst van de gemeente en het geestelijk leidinggeven aan de gemeente, o.a. op het gebied van de kerkelijke tucht; binnen de gereformeerde ambtsstructuur wordt dat meer gestalte gegeven door predikanten en ouderlingen dan door diakenen;
7. dat in de huidige ambtsstructuur van de Christelijke Gereformeerde Kerken de diakenen deel uitmaken van de kerkenraad en dus mede geestelijk leidinggeven aan de gemeente;
8. dat hoewel het rapport Dienst van de vrouw uit 2001 al veel mogelijkheden biedt voor de dienst van vrouwen in de gemeente (inclusief bevestiging in een bijzondere dienst naast de ambten), rechtdoen aan de Schriftgegevens evenwel vraagt ons verder te bezinnen op de vraag op welke wijze een diaconessenambt in de gemeente vorm zou kunnen krijgen, waarbij deze zusters niet mede geestelijk leidinggeven aan de gemeente, maar dat dan wel nader onderzoek nodig is naar de gelijkwaardigheid van de ambten, de positie van de diaken in kleine gemeenten en de afvaardiging van diakenen naar meerdere vergaderingen;
9. dat zij luisterend naar de Schriften, met het op dit moment geschonken inzicht het meest gehoorzaam is aan het Woord van God met de overtuiging dat man en vrouw in de gemeente een eigen roeping hebben en dat het voorgaan en geestelijk leidinggeven aan de gemeente alleen aan bekwame broeders toekomt;
10. dat er geen ruimte is voor openstelling van alle ambten voor de vrouw, omdat de eigen positie van man en vrouw in de gemeente daarmee de facto verdwijnt en dit in strijd is met de volgende gegevens (breder uitgewerkt in het rapport): (a) de doorgaande lijn in de Schriften inzake de eigen positie van man en vrouw; (b) expliciete teksten over de plaats van de vrouw in de nieuwtestamentische gemeente; (c) de katholieke traditie van bijna tweeduizend jaar;
11. dat elementen in de instructie van de kerkenraad van Gouda (breder uitgewerkt in het boek van dr. B. Loonstra, Meedenken met Paulus) onjuist moeten worden geacht, zoals (a) de gedachte dat een gebod de christelijke vrijheid beperkt als het bij gelovige mensen niet geïnternaliseerd kan worden; (b) dat in de toepassing voor het heden de cultuur een grote, bijna normatieve plaats krijgt; (c) dat ook nieuwtestamentische voorschriften die geschreven zijn vanuit de nieuwe werkelijkheid in Christus, kunnen vallen onder dezelfde categorie 'letter' als de wet vóór de komst van Christus; (d) de wijze waarop letter en Geest, liefde en gebod tegenover elkaar gesteld worden en de wijze waarop de liefde als norm functioneert; en dat de argumentatie met betrekking tot 'letter en Geest' daarom in deze vorm niet valide genoemd kan worden;

ten aanzien van het minderheidsvoorstel

1. dat het minderheidsvoorstel een begrijpelijke spanning constateert tussen de positie van man en vrouw in (de samenkomsten van) de gemeente en de omgang van christenen met de verhouding van man en vrouw in de samenleving, maar dat binnen het bestek van de opdracht de meerderheid van de commissie zich terecht beperkt heeft tot wat de Schrift zegt over de positie van de vrouw in de gemeente van Christus;
2. dat de manier waarop in het minderheidsvoorstel over het onderscheid 'letter en Geest' gesproken wordt, een onjuiste tegenstelling tussen beide maakt, met name als het gaat om de toepassing op de nieuwtestamentische paradijs, al is te waarderen dat het minderheidsvoorstel genuanceerder is dan de instructie van Gouda;
3. dat de manier waarop in dit voorstel de liefde tot norm wordt gemaakt, het gevaar met zich meebrengt dat onbedoeld de liefde en de concrete apostolische aanwijzingen, toegepast op onze situatie, tegenover elkaar kunnen komen te staan;

4. dat in de manier waarop met de zogenaamde 'zwijgteksten' wordt omgegaan te weinig verdisconteerd wordt dat we hier niet met louter tijdgebonden toepassingen te maken hebben, maar met aanwijzingen die voor de gang van zaken binnen de gemeente van Christus van blijvend belang zijn, omdat we deze apostolische voorschriften als gezaghebbend ontvangen, waarbij Paulus' beroep op de Schrift en de schepping er des te meer gewicht aan geeft;
5. dat terecht wordt opgemerkt dat de kerk geroepen is aan zowel de gelijkwaardigheid als het verschil tussen man en vrouw recht te doen;
6. dat het onder 5 gestelde echter niet betekent dat dus de ambten moeten worden opengesteld voor de vrouw, maar dat op grond van de Schriften de vrouw op andere wijze in Gods Koninkrijk dienstbaar mag zijn;

voorts van oordeel

1. dat de zaken rond vrouw en ambt niet slechts een kerkelijke regeling betreffen, maar nauw verbonden zijn met de wijze waarop we de Schriften lezen;
2. dat er bij dit onderwerp verschil in Schriftverstaan kan zijn, maar dat de vragen rond vrouw en ambt ook onze omgang met de Schrift betreffen;
3. dat in meerdere publicaties en rapporten op onderdelen ook verschil van inzicht is inzake het gezag van de Schrift;
4. dat het van belang is dat wij ons op dieperliggende vragen met betrekking tot de omgang met de Schrift blijven bezinnen;

besluit uit te spreken

1. dat de argumentatie in de oorspronkelijke instructie van Gouda met betrekking tot 'letter en geest' in deze vorm niet valide is en het verzoek van de kerkenraad van Gouda om alle ambten voor vrouwen open te stellen, af te wijzen;
2. dat de onderbouwing in het rapport van 1998 op sommige punten sterker had gekund en dat de bespreking in de huidige commissierapporten terecht leidt tot wijziging, nuancering en versterking van deze onderbouwing;
3. dat met inachtneming van ons ten dele kennen er op dit moment voldoende grond is om de houdbaarheid van het besluit van 1998 ten aanzien van vrouw en ambt te bevestigen als uitgangspunt van onze kerkelijke praktijk;
4. dat man en vrouw in de christelijke gemeente blijvend een eigen roeping hebben en dat het onderwijzen in de samenkomst van de gemeente en het geestelijk leidinggeven aan de gemeente alleen aan bekwame mannen toekomt;
5. dat dit toegepast op de huidige ambtelijke structuur van de Christelijke Gereformeerde kerken betekent dat de ambten niet opengesteld kunnen worden voor vrouwen;
6. dat de thematiek 'vrouw en ambt' zodanig de omgang met en mogelijk het gezag van de Schrift raakt, alsook de wijze waarop wij samen met de Schriften omgaan en de wijze waarop wij samen kerk zijn, dat het van principieel gewicht is dat wij over dit onderwerp als kerken samen besluiten;
7. dat er in de Christelijke Gereformeerde Kerken geen plaats is voor een praktijk van vrouwelijke ambtsdragers, zolang de kerken daarvoor gezamenlijk op grond van de Schriften geen ruimte zien;

en besluit voorts

1. de kerken op te roepen voor de vervulling van niet-ambtelijke diensten (meer) ruimte te geven aan zusters van de gemeente die daartoe gaven hebben ontvangen, conform het besluit van de synode van 2001;

2. de cua op te dragen om samen met deputaten kerkorde en kerkrecht zich in samenspraak met deputaten diaconaat te bezinnen op de vraag op welke wijze een diaconessenambt in de gemeente vorm zou kunnen krijgen, in het licht van de in dit rapport genoemde overwegingen;
3. de ingestelde taakgroep (zie besluit A6) op te dragen de rapporten van deze synode over vrouw en ambt (bij voorkeur ook in handzame en toegankelijke vorm) voor de kerken beschikbaar te maken;
4. een studiec commissie in te stellen die zich richt op de in dit rapport genoemde onderwerpen die verdere bezinning vragen;

[C. Kerkelijke weg]

overweegt

1. dat deputaten kerkorde en kerkrecht in hun notitie over de geloofsbrieven aangeven dat bij ingrijpende afwijking van de kerkelijke afspraken het weigeren van de geloofsbrieven in de kerkorde niet als mogelijkheid voorkomt;
2. dat een classis in een dergelijke situatie de weg van gesprek en vermaan dient te gaan;
3. dat wanneer een kerkenraad in eigenmachtig handelen volhardt en het om een fundamenteel geschil gaat, volgens deputaten kerkorde en kerkrecht de weg van de tucht over ambtsdragers gegaan moet worden;

overweegt voorts

1. dat de commissie verschillende vragen stelt bij de notitie van deputaten kerkorde en kerkrecht;
2. dat in samenwerkingsgemeenten dilemma's worden ervaren rondom divergerende besluiten van kerkverbanden;

is van oordeel

1. dat het in een kerk met een presbyteriaal-synodaal stelsel van kerkregering van het grootste belang is dat de kerken zich houden aan dat wat in gezamenlijkheid is afgesproken, behoudens het recht van appel of revisie;
2. dat de kerken elkaar mogen aanspreken op wat volgens het ondertekeningsformulier voor ambtsdragers beloofd is;
3. dat de synode van 1998 het toenmalige minderheidsrapport niet principieel veroordeeld heeft, maar wel degelijk heeft afgewezen en dat het daarin verwoorde standpunt geen kerkelijke legitimiteit heeft;
4. dat er allereerst verootmoediging en onderling geestelijk gesprek nodig is in de kerken, zoals eerder is uitgesproken;
5. dat de notitie van deputaten kerkorde en kerkrecht goede bouwstenen bevat, maar ook nog vragen openlaat en samen gelezen zal moeten worden met de opmerkingen van de commissie en het rapport van de commissie kerk-zijn;
6. dat er verder onderzoek nodig is hoe de kerken hebben te handelen als kerkenraden voortgaan op een weg van eigenmachtig handelen en het negeren van kerkelijke uitspraken;
7. dat de dilemma's van samenwerkingsgemeenten rondom divergerende besluiten van kerkverbanden onze gezamenlijke moeite is, en in het zusterlijk meeleven met samenwerkingsgemeenten intensiever aandacht vanuit het kerkverband behoeven;

besluit

1. uit te spreken dat kerkenraden geen beroep kunnen doen op een standpunt dat door de synode niet is overgenomen, om op die wijze een handelwijze te legitimeren;

2. uit te spreken dat een kerk haar plaats binnen het kerkverband heel moeilijk, zo niet onmogelijk maakt als zij zich niet voegt naar de beslissingen van meerdere vergaderingen op punten die door de kerken gezamenlijk als principieel geduid worden;
3. de classes op te roepen conform art. 44 K.O. geduldig en in liefde het gesprek aan te gaan en vermaan (vanwege zonde tegen ten diepste de liefde) toe te passen als kerken op het gebied van 'vrouw en ambt' eigen wegen gaan;
4. uit te spreken dat kerkelijke eenheid zich nooit verdraagt met volhardend afwijken van kerkelijke besluiten, en dat deze laatste – op punten waar het gezamenlijk verstaan van de Schrift in het geding is – op zichzelf reden voor censuur over ambtsdragers is, en daarom omwille van de eenheid in het kerkverband een dringend appel te doen op de kerken (ook samenwerkingsgemeenten) zich te houden aan de synodale besluiten, het broederlijk samenleven te erkennen door moeiten met besluiten in de kerkelijke weg aan de orde te stellen, en bij ongevoeligheid hiervoor of voortgaand afwijken classicaal indringend te vermanen;
5. uit te spreken dat broeders en zusters die op het punt van 'vrouw en ambt' een visie hebben die afwijkt van de synodale besluiten, hun plaats in de kerken voluit kunnen blijven innemen, maar dat van hen verwacht mag worden dat zij zich voor de kerkelijke praktijk voegen naar de besluiten van de synode;
6. de ingestelde taakgroep (zie besluit A 6) tevens op te dragen (a) het gesprek te voeren met kerkenraden die vrouwelijke ambtsdragers hebben aangesteld of dat overwegen, (b) aan kerkenraden en classes mogelijkheden aan te dragen voor het voeren van het kerkelijk gesprek over 'vrouw en ambt' en hierin desgewenst te assisteren, en (c) op basis van het rapport van de commissie kerk-zijn, de commissierapporten en de notitie van deputaten kerkorde en kerkrecht (en waar nodig in samenspraak met deze deputaten) te onderzoeken hoe de kerken hebben te handelen als kerken op deze weg zouden voortgaan en daarover de synode van 2024 van advies te dienen; (d) bij dit alles bijzondere aandacht te hebben voor de positie van samenwerkingsgemeenten;

[Slot]

met betrekking tot alle besluiten uit dit rapport:

van deze besluiten en de totale rapporten die eraan ten grondslag liggen kennis te geven aan:

- a. alle gemeenten, met een begeleidend schrijven waarin de kerken tevens gewezen worden op de rapporten uit 1998 en 2001;
- b. de particuliere synode van het Westen;
- c. de particuliere synode van het Oosten;
- d. de kerkenraad van Gouda.

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

Instructie inzake sacramentsbevoegdheid evangelist

Voorstel tot besluit:

De generale synode

heeft kennisgenomen van

1. de instructie van de particuliere synode van het Westen met de vraag of naast predikanten en evangelisten ook anderen de sacramenten mogen bedienen, openbare belijdenis van het geloof mogen afnemen en huwelijken en ambtsdragers mogen bevestigen;
2. de rapporten 13a, b, c en d van de door haar ingestelde commissie;

heeft gehoord
de bespreking op de vergadering;

overweegt

1. dat in de huidige regeling de sacramenten alleen bediend mogen worden door predikanten en evangelisten;
2. dat deze regeling gebaseerd is op valide theologische redenen voor de verbinding van Woordverkondiging, sacramentsbediening en ambt (zie hiervoor het rapport van de adviescommissie ambtsstructuur);
3. dat sinds de vroege kerk en in het grootste deel van de wereldkerk de bediening van de 'heilige dingen' is voorbehouden aan predikanten of priesters;
4. dat in de huidige seculiere cultuur een besef van heiligheid des te meer van belang is;

is van oordeel

1. dat de instructie de nieuwtestamentische situatie te snel verbindt aan de huidige situatie;
2. dat de instructie geen recht doet aan de theologische onderbouwing van de gereformeerde ambtsleer;
3. dat er goede theologische redenen zijn om de bediening van de sacramenten te blijven verbinden aan de Woordverkondiging en aan het bovenplaatselijk ambt van dienaar van het Woord;

en besluit

1. de instructie af te wijzen;
2. hiervan kennis te geven aan de particuliere synode van het Westen, de classis Amsterdam en de gemeente Via Nova, daarbij ook de relevante delen van de rapporten mee te sturen, en het besluit toe te lichten in een pastorale brief.

Addendum inzake vraag Via Nova bij dit revisieverzoek

In rapport 13c is aan het slot reeds beknopt verwoord wat de overwegingen van een deel van de commissie zijn om tot een ander voorstel te komen (§ 3.2). De bediening van de sacramenten is een zaak van belang en raakt niet alleen de plaatselijke gemeente, maar ook de kerk als geheel. Inzake de doop staat zelfs de geldigheid ervan op het spel als deze bediend wordt door iemand die hiertoe niet kerkelijk bevoegd is. Wij erkennen immers de doop als deze bediend is met water in de naam van de drie-enige God en door iemand die hiertoe in zijn kerk gerechtigd is. Dat is op dit moment niet het geval als een ouderling de doop bedient. Daarom is het goed dat deze zaak via een instructie aan de orde komt.

Wij hebben er begrip voor dat een gemeente als Via Nova zorgvuldig afweegt welke gastpredikanten ze voor laat gaan, gezien de bijzondere context van de gemeente. We merken daarbij wel op dat alle predikanten uit de CGK, GKv, NGK, HHK en gereformeerde predikanten uit de PKN mogen voorgaan in de bediening van Woord en sacrament. Het zou zorgwekkend zijn als in die brede kring onvoldoende geschikte voorgangers gevonden kunnen worden; dat zou ook een risico inhouden dat een gemeente te veel op zichzelf komt te staan en te weinig verbonden is met het kerkverband en daarmee met de katholieke kerk. We mogen er bovendien vanuit gaan dat de classiskerken ruimhartig hun predikant beschikbaar zullen stellen als dat voor bediening van de sacramenten nodig is.

De instructie wijst op de wijze van sacramentsbediening in de nieuwtestamentische gemeenten. Daarover is overigens weinig bekend. Naar ons oordeel wordt echter een te directe lijn getrokken tussen de toenmalige situatie en de huidige. De instructie doet geen recht aan de theologische

onderbouwing van de gereformeerde ambtsleer. Al komt niet elk onderscheid direct en letterlijk uit het Nieuwe Testament, daarmee kan het nog wel goede Schriftuurlijke en theologische redenen hebben. Het onderscheid in de ambten is in elk geval niet alleen een 'formeel-juridische' zaak of een kwestie van 'capaciteiten voor een bepaald aspect', zoals de instructie suggereert. Voor de onderbouwing van het onderscheid tussen de ambten verwijzen we naar het rapport van de adviescommissie ambten (Dienst aan het Woord).

Inzake het onderscheid bij de bediening van de sacramenten merkt de adviescommissie op: 'Een ander verschil tussen predikanten en ouderlingen betreft de bediening van de sacramenten. In andere kerkelijke tradities is de bediening van de sacramenten voorbehouden aan priesters, in de onze aan predikanten. Er is alle reden om in een seculiere cultuur die niet meer van heiligheid weet, de bediening van de sacramenten niet (laagkerkelijk) bij allen te beleggen, maar dit voor te behouden aan dienaren van het Woord. De sacramenten zijn als tekenen en zegels ook uitdrukking van de eenheid en katholiciteit van de kerk. De gedachte dat de sacramenten 'maar' tekenen zijn bij het Woord en dat wie in enige mate het Woord kan delen dus ook de sacramenten mag bedienen, is een misvatting. Vanaf de vroegste tijd heeft de kerk bewaakt wie bevoegd is tot de consecratie en heeft zij gepoogd de toegang tot de sacramenten zuiver te houden. Het avondmaal is meer dan een gemeenschapsmaal: Christus ontvangt aan zijn tafel.' (Dienst aan het Woord § 7)

Sinds de vroege kerk en in het grootste deel van de wereldkerk vandaag zijn de 'heilige dingen' altijd bewaakt en is de bediening van de sacramenten voorbehouden geweest aan priesters of predikanten. Alleen in vrije kerken is dat niet het geval. De verbinding van sacramentsbediening met het ambt van predikant is ook verwoord in de gereformeerde belijdenis (NGB art. 30) en de liturgische formulieren. Hierachter zit niet de gedachte dat predikanten op een hoger niveau zouden staan, maar het gaat om het belang van de dienst aan het Woord. Op grond van de eigenheid van de ambten, de traditie vanaf de vroege kerk en het besef van heiligheid (juist in een seculiere cultuur) zijn wij van mening dat de instructie moet worden afgewezen.

Wij begrijpen dat bovenstaande overwegingen niet voor alle bezoekers van een zendingsgemeente direct inzichtelijk zijn, maar dat lijkt ons niet een doorslaggevend argument. Het lijkt ons juist een belangrijk aspect van kerkelijk onderwijs dat er meer is dan de plaatselijke situatie. Wel lijkt het ons goed, voorzover dat nog niet gebeurt, om in antwoord op de instructie niet alleen de uitspraak van de synode toe te sturen, maar ook de relevante delen van de rapporten, en het besluit toe te lichten in een pastoraal schrijven.

Naar onze indruk zitten achter deze instructie nog andere vragen, namelijk over de hele manier van kerk-zijn en de verhouding van plaatselijke situatie en landelijk kerkverband. Wij stellen de synode voor om hierover met Via Nova het gesprek te zoeken (vanuit het moderamen of vanuit de classis) en geven de synode in overweging of dit punt geen breder onderzoek verdient, bijvoorbeeld in het kader van de commissie kleine kerken.

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

G. [Deputaatschappen, commissies en taakgroepen](#)

Commissie seksueel misbruik

De generale synode besloot:

1. opdracht te geven aan 'commissie seksueel misbruik' om in samenwerking met deputaten kerkorde en kerkrecht, en na overleg met de GKV en NGK, zich met betrekking tot de klachten/beroepscommissie nader te bezinnen op een adequate structuur die ook voorziet in

een regeling bij een eventuele toekomstige aansprakelijkheid van haar leden en daarover te rapporteren aan de GS van 2024;

2. deputaten kerkorde en kerkrecht, voor zover nodig in samenwerking met materiedeskundigen binnen/buiten het kerkverband, de opdracht te geven om het kerkverband te dienen met een notitie over de bestuurdersaansprakelijkheid m.b.t de leden van kerkenraden, deputaatschappen en/of commissies.

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

Commissie ambten

De synode besloot:

Algemeen

1. een 'commissie uitwerking ambtsvisie' (cua) in te stellen, die zich op basis van de besluitvorming van de synode van 2019/20 verder zal bezinnen op de ambten;
2. deze commissie de volgende opdrachten mee te geven:
 - a. contact te onderhouden met de commissie die wordt ingesteld naar aanleiding van het rapport van de commissie kleine kerken;
 - b. kennis te nemen van ontwikkelingen inzake de ambten in andere kerkverbanden (vgl. o.a. het rapport Kerk 2025 van de PKN) en waar nodig zusterkerken;
 - c. inzake alle verdere opdrachten in rapport 13d van commissie 7 te rapporteren aan de generale synode van 2024;
 - d. bij dit alles eventuele gevolgen van de coronacrisis mee te wegen;
3. artikel 2 K.O. te wijzigen in: 'De kerken kennen drie ambten, als dienst aan het Woord: het bovenplaatselijk ambt van dienaar van het Woord (predikanten en evangelisten) en de plaatselijke ambten van ouderling en diaken.';
4. de cua de opdracht te geven in samenwerking met deputaten kerkorde en kerkrecht te bezien welke kerkordelijke artikelen en bepalingen met betrekking tot de ambten (ook die welke tijdens de huidige synode nog worden vastgesteld) aanpassing behoeven in het licht van de wijziging van artikel 2 K.O. en in het licht van overige onderhavige besluiten en waar nodig en wenselijk voorstellen te ontwikkelen om deze te herordenen, hernummeren en herformuleren, met behoud van de inhoudelijke strekking, waarbij het initiatief en de eindverantwoordelijkheid voor de rapportage bij de cua liggen;

Meer of ander onderzoek

5. het voorstel van de taakgroep beroepingswerk om een commissie in te stellen die het ambt van predikant doordenkt in rapport met de tijd niet over te nemen;
6. de cua opdracht te geven zich in samenwerking met deputaten kerkorde en kerkrecht te bezinnen op de vraag of het wenselijk is superintendenten te benoemen met inachtneming van het beginsel van de zelfstandigheid van de plaatselijke gemeente en zo ja, hoe dit kerkordelijk gestalte zou moeten krijgen;
7. de cua opdracht te geven zich in samenwerking met deputaten kerkorde en kerkrecht te bezinnen op de vraag in hoeverre de diaken deel moet uitmaken van de kerkenraad;
8. de cua opdracht te geven zich in samenwerking met deputaten kerkorde en kerkrecht te bezinnen op de vraag in hoeverre het in het licht van het geestelijk karakter van het ambt van ouderling wenselijk of noodzakelijk is:

- a. dat bestuurlijke en organisatorische werkzaamheden in de gemeente door ouderlingen verricht worden, dan wel of het onderscheid tussen 'bestuursouderlingen' en 'pastorale ouderlingen' legitiem is;
- b. dat ouderlingen en diakenen een ambtstermijn van vier jaar kennen;

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

Eredienst

De synode besloot:

1. uit te spreken dat het aanbeveling verdient dat zij die geen dienaar van het Woord zijn de zegenbede in plaats van de zegen uitspreken;
2. uit te spreken dat het kerkenraden evenwel vrij staat ook ouderlingen (maar geen studenten of hen die een stichtelijk woord spreken) toe te staan de zegengroet aan het begin van de eredienst en de zegen aan het einde ervan, uit te spreken, met de bijbehorende gebaren;

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

Kerkorde en kerkrecht

Inzake de leesdienst

1. deputaten kerkorde en kerkrecht op te dragen om
 - a. in samenspraak met deputaten eredienst een bepaling op te stellen ter opname in de kerkorde m.b.t. de zogeheten leesdiensten en tevens een handreiking te concipiëren met het oog op het houden van leesdiensten en deze bepaling en handreiking ter goedkeuring voor te leggen aan de synode van 2024;
 - b. bij deze bepaling en handreiking ook de besluitvorming over de zegen te betrekken en na te gaan of ook diakenen de zegen kunnen uitspreken;
 - c. afhankelijk van de uitkomsten ook voorstellen te doen om het reglement op de kerkvisitatie artikel 28 K.O. vraag I.26 te wijzigen;

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

Werken in clusters

2. deputaten kerkorde en kerkrecht de opdracht te geven in samenwerking met de cua na te gaan:
 - a. welke mogelijkheden er zouden moeten zijn om meerdere gemeenten samen een cluster te laten vormen waarbinnen een team van predikanten en kerkelijk werkers taken kunnen verdelen;
 - b. te onderzoeken welke aanpassingen in de kerkorde nodig zijn om dit mogelijk te maken en daarover een advies te geven aan de volgende synode;
 - c. daarbij ook aandacht te geven aan situaties dat gezamenlijke beroepen of aanstellingen plaatsvinden over de grenzen van classes heen;
 - d. een pragmatischer variant voor te stellen van bijlage 71 K.O.;
3. de TUA op te roepen om in het curriculum meer aandacht te geven aan nieuwe aspecten van het predikantschap, met name teamwork, omgaan met meerdere kerkenraden tegelijk en het organiseren van intervisie en supervisie van bijvoorbeeld kerkelijk werkers of jeugdwerkers;

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

H. Verhouding tot andere kerken

Inzake de nationale synode

De synode besloot:

1. de Verklaring van Verbondenheid van de Nationale Synode niet te ondertekenen;
2. niet langer te participeren in de stuurgroep die aan de Nationale Synode leiding geeft;
3. geen vorm van contact met de Raad van Kerken aan te gaan.

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

Inzake de Raad van Kerken

De synode besloot:

geen geassocieerd lidmaatschap met de Raad van kerken aan te gaan.

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)

J. Benoemingen

Benoeming universitair hoofddocent

De synode besloot:

Te benoemen als universitair hoofddocent, dr. A. Versluis, predikant te Ede, per 1 januari 2023.

De synode heeft dit besloten in de vierde vergaderweek (19-22 april 2022)